

Ulusal yenidoğan rehberlerinden uluslararası uzlaşılara uzanmak

From national neonatal guidelines to international consensus

Ömer Erdeve¹, Mehmet Vural², Nuray Duman³, Nurullah Okumuş⁴, Fahri Ovalı⁵, Eren Özek⁶, Esin Koç⁷

¹Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Yenidoğan Bilim Dalı, Ankara, Türkiye

²İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Yenidoğan Bilim Dalı, İstanbul, Türkiye

³Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Yenidoğan Bilim Dalı, İzmir, Türkiye

⁴Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Dr Sami Ulus Kadın Doğum Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Yenidoğan Kliniği, Ankara, Türkiye

⁵Medeniyet Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Yenidoğan Bilim Dalı, İstanbul, Türkiye

⁶Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Yenidoğan Bilim Dalı, İstanbul, Türkiye

⁷Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Yenidoğan Bilim Dalı, Ankara, Türkiye

Cite this article as: Erdeve Ö, Vural M, Duman N, et al. From national neonatal guidelines to international consensus. Turk Pediatri Ars 2018; 53(Suppl 1): S1-S2.

Son dönemlerde neonatal mortalite yönünden değerlendirildiğinde Türkiye benzer konumdaki birçok ülkeden daha hızlı bir gelişme göstermiştir. Mortalite hızının azalması ile birlikte son yıllarda daha nadir ve zor hastalıklar ile mücadele başlamış ve yaşatılan çok düşük doğum ağırlıklı prematüre bebekler ile konjenital kalp hastaları, metabolik hastalığı olan bebekler gibi morbidite yönünden özellikli takibi gereken hastaların sayısı artmıştır (1, 2). Mortalite hızının azalması diğer yandan dikkatleri gebelik izlemine yönlendirmiş ve uygun gebelik izlemi, fetal bakımın gelişmesi, antenatal tanıların erken konulması ve uygun sağlık hizmetinin sunulması yönünde öneriler geliştirilmeye başlanmıştır (3). Son 10 yılda artan III. Düzey yenidoğan yoğun bakım birimi sayısı ve ülke geneline daha homojen dağılan yenidoğan uzmanı sayısı ile birlikte, geçmiş yıllarda yaşam şansı olmayan birçok yenidoğan ülkenin gelişmekte olan transport sistemi ile referans hastanelere nakil imkanı bulmuş ve hayata tutunmuştur. Sunulan sağlık hizmetinin yaygınlaşması bu alanda fırsat eşitliğini sağlamaya yardımcı olmuştur (4).

Türk Neonatoloji Derneği, hem ulusal bakım standardı oluşturabilmek hem de yenidoğan uzmanlarının eğiti-

minde bilimsel kaynak oluşturabilmek için 2014 yılından itibaren ulusal rehberler oluşturmaya başlamıştır. Bu rehberler ülke çapında büyük kabul görmüş ve ülkenin sağlık otoritesi tarafından da olumlu karşılanmıştır. İlk etapta prematüre ve hasta term bebeklerin bakımlarına yönelik geliştirilen rehberler, duyulan gereksinim üzerine, farklı morbiditeler, birim içi uygulamalar ve daha nadir hastalıklara yönelik olarak zenginleştirilmiştir. Neonatoloji harici disiplinler ile de temas kurularak geliştirilen rehberlerin tüm ilgili disiplinler ile ortak öneri sunmasına dikkat edilmiştir. Örneğin antenatal bakım için Perinatoloji dernekleri ile benzer öneriler sunulmasına dikkat edilirken, göz ve neonatal endokrinoloji konularında ilgili dernekler ile uzlaşma raporları oluşturulmuştur. Oftalmoloji Derneği ile oluşturulan Türkiye Prematüre Retinopatisi Rehberi ve Çocuk Endokrinoloji ve Diyabet Derneği ile oluşturulan neonatal endokrin sorunlara yönelik beş adet rehber bu iş birliği sayesinde ortaya çıkmıştır.

Türk Neonatoloji Derneği, 2017 yılında 3 yıllık çaba ile oluşturulmuş 22 rehberin güncellenmesine ve makale olarak dizine kazanılmasına karar vermiştir. Derneği buna yönlendiren nedenler şunlardır;

Yazışma Adresi / Address for Correspondence: Ömer Erdeve E-posta / E-mail: omererdeve@yahoo.com

©Telif Hakkı 2018 Türk Pediatri Kurumu Derneği - Makale metnine www.turkpediatriarsivi.com web adresinden ulaşılabilir.

©Copyright 2018 by Turkish Pediatric Association - Available online at www.turkpediatriarsivi.com

DOI: 10.5152/TurkPediatriArs.2018.01823

1. Son yıllarda Neonatoloji alanından ülkemizden dizine kazandırılan birçok çalışma uluslararası saygın dergilerde yayınlanmış ve uluslararası bilimsel platformda ilgi görmüştür. Yurtdışında yapılan konferans, toplantı ve kongrelerde Türkiye'nin bu alandaki bilimsel gelişmeleri takdir görmüş ve birçok bölge ülkesi için model olarak öne sürülmüştür.
2. Türkiye sağlık verileri açısından değerlendirildiğinde yüksek gelirli ülkeler ile orta gelirli ülkeler arasında bir geçiş bölgesinde yer almaktadır (5). Bu nedenle oluşturulacak ulusal önerilerin yerel çalışmalara ve imkanlara dayandırılması önerilir. Diğer yandan, bilimsel dayanak oluşturabilme kabiliyeti açısından özellikle Doğu Avrupa, Ortadoğu ve Kafkas ülkeleri için de rahatlıkla model oluşturabilecektir.
3. Türkiye tarih boyunca göç aldığı gibi göç veren bir ülke olmuştur. Diğer yandan akraba evliliği oranı bölgesel farklılık göstermekle birlikte tüm gelişmelere rağmen %22 ortalamasının altına inmemiştir. Tüm bunlar ülkemizin hastalıklar yönünden zengin bir genetik havuzuna sahip olmasına neden olmaktadır (6, 7). Nadir hastalıklar gündeme geldiğinde, Avrupa'dan yapılan birçok çalışmada Türkiye kökenli hasta gruplarının önemli yer tuttuğu görülmektedir (8, 9).

Yukarıda saydığımız nedenlerden dolayı ülkemizde yenidoğan yoğun bakım hizmetinin daha kaliteli ve standart olmasına yönelik güncellediğimiz rehberlerimizin aynı zamanda uluslararası referans olabilme potansiyeli dikkatimizi çekti. Bu nedenle rehberlerimizin hem Türkçe hem de İngilizce yayınlanmasını uygun bulduk. Türk Pediatri Arşivi'nin bu sayısında bulacağınız 22 adet rehberin, ülkemiz yenidoğan sağlığının yanı sıra bölgemizden başlayarak tüm dünyada sağlık hizmeti su-

nulan yenidoğanların bakımına da yardımcı olmasını umuyoruz.

Kaynaklar

1. Demirel G, Tezel B, Ozbas S, Oguz SS, Erdeve O, Uras N, Dilmen U. Rapid decrease of neonatal mortality in Turkey. *Matern Child Health J* 2013; 17: 1215-21.
2. GBD 2013 Mortality and Causes of Death Collaborators. Global, regional, and national age-sex specific all-cause and cause-specific mortality for 240 causes of death, 1990-2013: a systematic analysis for the global burden of disease study 2013. *Lancet* 2015; 385: 117-71.
3. Kültürsay N, Aşkar N, Terek D, et al. The change of perinatal mortality over three decades in a reference centre in the aegean region: Neonatal mortality has decreased but foetal mortality remains unchanged. *Balkan Med J* 2017; 34: 553-8.
4. Atun R, Aydın S, Chakraborty S, ve ark. Universal health coverage in Turkey: enhancement of equity. *Lancet* 2013; 382: 65-99.
5. Global Burden of Disease Child and Adolescent Health Collaboration, Kassebaum N, Kyu HH, et al. Child and adolescent health from 1990 to 2015: Findings from the global burden of diseases, injuries, and risk factors 2015 study. *JAMA Pediatr* 2017; 171: 573-92.
6. Koç İ, Eryurt MA. The causal relationship between consanguineous marriages and infant mortality in turkey. *J Biosoc Sci* 2017; 49: 536-55.
7. Dursun A, Zenciroglu A, Hakan N, et al. Distribution of congenital anomalies in a neonatal intensive care unit in Turkey. *J Matern Fetal Neonatal Med* 2014; 27: 1069-74.
8. İkrâm UZ, Mackenbach JP, Harding S, et al. All-cause and cause-specific mortality of different migrant populations in Europe. *Eur J Epidemiol* 2016; 31: 655-65.
9. Wanner P, Bollini P. The contribution of the foreign population to the high level of infant mortality in Switzerland: a demographic analysis. *BMC Pregnancy Childbirth* 2017; 17: 151.